

GRADIVO OSNOVNOŠOLSKIH ŠTUDIJSKIH SKUPIN ZA ZGODOVINO

MODEL LETNE DELOVNE PRIPRAVE ZA 9. RAZRED DEVETLETKE

Gradivo osnovnošolskih študijskih skupin sta uredili in dopolnili Elissa Tawitian (OŠ Ivana Cankarja iz Vrhnike) in Vilma Brodnik (ZRSŠ).

Oktober/november 2002

Uvod

Na temelju gradiva učiteljev, ki je nastalo na prvem sklicu treh osnovnošolskih študijskih skupin v šolskem letu 2002/2003, je izdelan **model letnega delovnega načrta** za zgodovino v 9. razredu devetletne osnovne šole. Model je sestavljen iz tematskih načrtov za vse tematske sklope, katerih obravnavo predvideva učni načrt za 9. razred. Poudarjamo, da predstavlja gradivo res samo **model in ne kalupa**, ki bi ga morali upoštevati prav vsi. Letna, tematska in urna priprava na pouk predstavljajo učiteljevo **individualno delo**, prek katerega se odražajo učiteljeva strokovna in metodična usposobljenost, avtonomija in kreativnost. Zato boste pri svojih letnih in tematskih načrtih na pouk pričujoče gradivo **lahko upoštevali le kot nasvet** pri prenavljanju vaših načrtov v skladu z uvajanjem prenovljenega učnega načrta za zgodovino v devetletni osnovni šoli. S posameznimi rubrikami pri tematskih načrtih za posamezne tematske sklope tudi svetujemo uvajanje procesnega pristopa pri poučevanju in učenju zgodovine z aktivno vlogo učencev in učiteljev v učnem procesu. Zato smo posebej izbirali vsebine-vsebinsko znanje prek vsebinskih ciljev, ki jih želimo uresničevati z obravnavo posameznega tematskega sklopa, proceduralno znanje (spretnosti, postopki, metode) in posebej še procesno znanje, ki ga lahko uresničujemo prek načrtovanih procesnih ciljev. Ker **procesni cilji** (procesno osvajanje znanja) **pomenijo preplet** vsebin, ciljev, metod in aktivnosti profesorjev in dijakov, smo v procesne cilje, ki se jih uresničuje v procesu, **vključili** tudi izbrane vsebinske (vsebine) in proceduralne cilje (spretnosti, postopki, metode), različne miselne procese, prek teh pa tudi možne aktivnosti profesorjev in dijakov. Upoštevali smo **Marzanovo delitev znanja in ciljev**. Na študijskih skupinah smo namreč ugotovili, da vam je ločevanje proceduralnih in procesnih ciljev povzročalo težave. Marzano s sodelavci pa loči tri vrste znanja: vsebinsko, proceduralno in procesno, ki se ga osvaja prek sledečih področij: kompleksnega mišljenja (primerjanje, utemeljevanje, induktivno in deduktivno sklepanje, abstrahiranje, analiza perspektiv, analiza napak, razvrščanje, reševanje problemov, invencija, odločanje), dela z najrazličnejšimi viri, učinkovite komunikacije (ustne, pisne, grafične ...) in sodelovanja ter miselnih navad (kritično in kreativno mišljenje, samoregulacija v procesu učenja). Lahko pa seveda uporabite tudi **Bloomovo taksonomijo**, pri kateri ločimo kognitivno, afektivno in psihomotorično vrsto znanja. Pri kognitivni pa naslednje vidike znanja: poznavanje, razumevanje, uporaba, analiza, sinteza in vrednotenje.

Pri **izboru vsebin** (vsebinskih ciljev) posameznega tematskega sklopa si lahko pomagate z naslednjimi kriteriji za izbor vsebin:

- zanimivost, privlačnost, uporabnost
- spodbujanje k razmišljanju in samostojnemu raziskovanju
- sistematičnost in usklajenost z drugimi predmeti
- težavnost (obseg, struktura, abstraktnost)
- eksemplaričnost (predmetna (izbrani primeri znotraj tematskih sklopov), tematska (izbrani primeri znotraj teme))
- aktualnost (življenjskost, izkustvo).

Pri letnih, tematskih in urnih pripravah naj se razmišlja tudi o vseh štirih vlogah, ki jih ima učitelj v sodobni šoli. Pri obravnavi izbranih učnih vsebin lahko še vedno nastopa v do sedaj najbolj poznani in prevladujoči vlogi, to je vlogi **prenašalca znanja** oz. posredovalca gotovih znanj (tudi transfer oz. transmisija gotovega znanja). Sodobnejši pogledi na poučevanje in učenje pa predvidevajo tudi vlogo učitelja kot **oblikovalca ali izgrajevalca spretnosti**. Pri zgodovini se s to vlogo povezuje poučevanje s pomočjo najrazličnejših zgodovinskih virov. Učitelj je mentor tedaj, ko nastopa v vlogi **vodnika na poti do ciljev**. Pri tem je učenec pri odkrivanju novega znanja samostojen ob različnih aktivnih oblikah in metodah poučevanja in učenja, učitelj pa mu nudi pomoč, če učenec zaide oz. ga usmerja po poti za dosego postavljenih ciljev. Učitelj v vlogi **spodbujevalca osebne rasti in razvoja** učenca pa nastopa tedaj, ko priskrbi ustrezne vire (zgodovinske vire), izkušnje (ob uporabi aktivnih oblik in metod poučevanja in učenja) in spodbude, ki rast in razvoj spodbujajo in omogočajo.

Pri načrtovanju **učnih ur** za obravnavo posameznega tematskega sklopa smo določili minimalno število ur tako, da je model načrtovan za 48 učnih ur. Časovno rezervo se lahko nameni preverjanju in ocenjevanju znanja, pri čemer moramo omeniti, da je v sodobnem učnem procesu preverjanje tudi sestavni del obravnave učne snovi. Predvsem pa naj se vključuje tudi aktivnejše načine poučevanja in učenja, ki smo jih načrtovali v procesnih ciljih in jih še posebej opredelili pri učnih oblikah in metodah.

V rubriki Literatura smo zapisali res le okvirni izbor razpoložljive literature. Z rubriko Refleksija učitelja pa svetujemo, da se učitelj po vsakem obravnavanem tematskem sklopu izpraša, kaj vse mu je uspelo, kaj mu je uspelo nekoliko manj in kako bi lahko proces poučevanja in učenja še izboljšal.

Vilma Brodnik

Uporabljena literatura:

Učni načrt za zgodovino v programu osnovnošolskega izobraževanja – publikacija, ki sta jo izdala MŠZŠ in ZRSŠ leta 2000, tiskati pa ga je možno tudi s spletnih strani Ministrstva za šolstvo, znanost in šport.

Robert J. Marzano, Debra Pickering, Jay Mc Tigh: Assessing Student Outcomes, Performance Assessment Using the Dimensions of Learning Model, ASCD 1993.

Metodični članki v reviji Zgodovina v šoli.

France Strmčnik: Didaktika, Osrednje teoretične teme, Razprave Filozofske fakultete 2001.

Danijela Trškan: Didaktično-metodična struktura sodobnih učnih načrtov za srednješolsko zgodovino v Sloveniji, Franciji, Veliki Britaniji in mednarodnih šolah. Zgodovinski časopis, Letnik 55, 2001/2.

Cirila Peklaj s sodelavkami: Sodelovalno učenje ali Kdaj več glav več ve, DZS 2001.

Barica Marentič Požarnik: Kako pomembna so pojmovanja znanja, učenja in poučevanja za uspeh kurikularne prenove (prvi del). V: Sodobna pedagogika 1998, št. 3.

Model letne delovne priprave – tematski načrt

Tematski sklop	Prva svetovna vojna
Razred	9.
Število ur (Učne enote-teme)	6+1 (Svet na poti v vojno; Oblikovanje taborov; Potek vojskovanja, Leto 1917; Vsakdanje življenje v času vojne; Konec vojne in posledice; Ponavljanje in utrjevanje)
Vsebinski cilji	Učenec pozna in razume bistvene vzroke in povod za začetek vojne. Pozna nova orožja. Našteje bojišča v Evropi.
Procesni cilji (vključujejo tudi proceduralne – metodične cilje)	S pomočjo zemljevida sklepa, katera dva tabora držav sta se v vojni spopadla in razvrsti države članice teh taborov. Ob slikovnem in pisnem gradivu sklepa o strategiji vojskovanja. Utemelji, kakšne so bile posledice uporabe novih orožij. Primerja odnos prebivalstva do vojne ob začetku spopadov in v letu 1917. Utemelji nasprotovanje ostalih držav dogodkom v Rusiji. Ob slikovnem in pisnem gradivu sklepa in utemelji, kako je vojna vplivala na življenja vojakov, civilistov in žensk.
Pojmi	Svetovna vojna; antanta; centralne sile; pozicijska vojna; oktobrska revolucija; boljševiki; kapitulacija.
Učne oblike	Individulana; skupinska; dvojiška; frontalna.
Učne metode	Delo z zemljevidi, slikovnim gradivom in viri, pogovor in razlaga.
Učbeniki, učna sredstva in didaktična gradiva	Predpisani učbeniki in delovni zvezki. Zgodovinski atlas: Zgodovinski atlas, Koraki v času, DZS; Mali zgodovinski atlas, Modrijan. Komplet zgodovinskih prosojnic, Modrijan. Koraki v času – 20. stoletje (prosojnice), DZS.
Literatura	Kronika 20. stoletja (Dva medija) 1900-1909 in 1910-1919, Mladinska knjiga 1998; Kronika človeštva, Mladinska knjiga 1996; Iannaccone, Andrea: Devetnajsto stoletje, začetek dvajsetega stoletja, Mladinska knjiga 1998 (Zbirka Človek in čas); Weber, Tomaž: Od začetka 20. stoletja do konca prve svetovne vojne 1900-1918, DZS 1996 (Zbirka 20. stoletje v zgodovinskih virih, besedi in slikah); Wrenn, Andrew: The First World War, Cambridge, Cambridge University press 1997; Mc Aleavy, Tony: Modern World history, Cambridge, Cambridge University press 1998; Stoletje svetovnih vojn; Enciklopedija Slovenije – ustrezna gesla; Erich Maria Remarque: Na zahodu nič novega; I. svetovna vojna.
Preverjanje in ocenjevanje znanja	Preverjanje.
Medpredmetno povezovanje	Kemija, Državlјanska vzgoja.
Refleksija učitelja:	

<p>- kaj mi je pri obravnavi tematskega sklopa uspelo? - kaj moram pri obravnavi tematskega sklopa izboljšati?</p>	
<p>Zabeležke</p>	

Model letne delovne priprave – tematski načrt

Tematski sklop	Slovenci v času prve svetovne vojne
Razred	9.
Število ur (Učne enote-teme)	3+1+1 (Boji na soški fronti; Nastanek Jugoslavije(2); Ponavljanje in utrjevanje; Kontrolna naloga)
Vsebinski cilji	Učenec ve in razume, na katerih bojiščih in načigavi strani so se bojevali Slovenci; ve, kaj so bile kaverne; kaj je londonski sporazum; pozna pojma Majniška deklaracija in Krfska deklaracija; pozna pojma Država Slovencev, Hrvatov in Srbov ter Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev; ve in razume kdaj in zakaj je nastala Jugoslavija.
Procesni cilji (vključujejo tudi proceduralne – metodične cilje)	Učenec ob zemljevidu sklepa in utemelji, kakšne so bile posledice vstopa Kraljevine Italije v vojno na strani antante; ob slikovnem gradivu in virih sklepa in utemeljuje, zakaj soško bojišče velja za enega najtežjih v zgodovini človeštva; sklepa in utemeljuje, kako so dogodki v letu 1917 vplivali na položaj in razmere, v katerih so živeli Slovenci v A-O; primerja vsebino besedila Majniške in Krfske deklaracije (čas; ozemlje; vladarska družina; realizacija); sklepa, kako poraz centralnih sil vpliva na usodo Slovenskega naroda in svojo ugotovitev utemelji.
Pojmi	Soška fronta; »čudež pri Kobaridu«; kaverna; Majniška deklaracija; Krfska deklaracija; Država Slovencev; Hrvatov in Srbov; Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev.
Učne oblike	Individualna, dvojiška, frontalna.
Učne metode	Delo z zemljevidom, delo z viri, pogovor, razlaga.
Učbeniki, učna sredstva in didaktična gradiva	Predpisani učbeniki in delovni zvezki. Zgodovinski atlas: Zgodovinski atlas, Koraki v času, DZS; Mali zgodovinski atlas, Modrijan. Komplet zgodovinskih prosojnic, Modrijan. Koraki v času – 20. stoletje (prosojnice), DZS, Videokaseta, ki jo je o soški fronti izdal Muzej v Kobaridu, Videokaseta Podoba vojaka, Rudolf Maister, general in pesnik (Infomedia3Filming), Videokaseta Pričevanje zadnjega Maistrovega borca, Videofon.
Literatura	Slovenska kronika 20. stoletja, Nova revija 1997; Ilustrirana zgodovina Slovencev, Mladinska knjiga 1999; Enciklopedija Slovenije, Mladinska knjiga (ustrezna gesla, ki pojasnujejo pojme); Dokumenti slovenstva; Prežihov Voranc: Doberdob; Albin Mlakar: Dnevnik (knjiga in videokaseta); Simon Gregorčič: Soči; Petra Svobljšek: Prvi med junaki je naš kranjski Janez, Ilustrirana zgodovina Slovencev za otroke, Založba Mladika; Mikeln, Miloš: Malo zgodovinsko berilo, Založništvo Slovenske knjige 1991; Simčič, Miro: Zlom pri Kobaridu, Karantanija 2000.
Preverjanje in ocenjevanje znanja	Ocenjevanje - Kontrolna naloga
Medpredmetno povezovanje	Slovenski jezik, Geografija.

Refleksija učitelja: - kaj mi je pri obravnavi tematskega sklopa uspelo? - kaj moram pri obravnavi tematskega sklopa izboljšati?	
Zabeležke	

Model letne delovne priprave – tematski načrt

Tematski sklop	Svet med svetovnima vojnama
Razred	9.
Število ur (Učne enote-teme)	8+1+1 (Pariška mirovna konferenca in nastanek versajske Evrope; Vsakdanje življenje in kultura v obdobju med dvema vojnama; Politična podoba Evrope v obdobju med dvema vojnama (4); Velika gospodarska kriza; Svet na poti k drugi svetovni vojni; Ponavljanje in utrjevanje; Kontrolna naloga)
Vsebinski cilji	Učenec ve in razume, kje in pod kakšnimi pogoji je bil sklenjen mir po prvi svetovni vojni; kakšno vlogo so v Evropi imele ZDA (na konferenci, pri gospodarski obnovi in po izbruhu velike gospodarske krize; pozna in razume bistvene značilnosti vseh oblik političnih sistemov, uveljavljenih v tedanji Evropi; pozna in razume obdobja gospodarskega in družbenega razvoja SZ; ve in razume okoliščine, kako so na oblast v Italiji prišli fašisti in nacisti v Nemčiji; zna in razume, zakaj so se zavzemali voditelji SZ, Italije in Nemčije; pozna in razume politične krize, ki so napovedovale začetek druge svetovne vojne.
Procesni cilji (vključujejo tudi proceduralne – metodične cilje)	S pomočjo zemljevida sklepa in razvršča, katere države so se na novo pojavile; utemelji, zakaj Evropi v tem obdobju pravimo »versajska Evropa«; primerja in samostojno utemeljuje značilnosti gospodarskih in družbenih sistemov v tedanji Evropi; primerja in utemeljuje načine in vzroke vmešavanja države v gospodarstvo v SZ, Italiji, Nemčiji, ZDA; na tej osnovi sklepa in utemeljuje, kakšne posledice je imelo to vmešavanje za nadaljni razvoj države; preišče razloge za nastajanje zavezništva med Italijo, Nemčijo in Japonsko; preišče povezanost med gospodarskimi težavami in stopnjo politične demokracije v posameznih državah.
Pojmi	Versajska Evropa; Društvo narodov, fašizem, nacizem, socializem, plansko gospodarstvo, čistke, totalitarizem.
Učne oblike	Individualna, dvojjiška, frontalna.
Učne metode	Delo z zemljevidi, delo z viri, razlaga, pogovor.
Učbeniki, učna sredstva in didaktična gradiva	Predpisani učbeniki in delovni zvezki. Zgodovinski atlas: Zgodovinski atlas, Koraki v času, DZS; Mali zgodovinski atlas, Modrijan. Komplet zgodovinskih prosojnic, Modrijan, Koraki v času – 20. stoletje (prosojnice), DZS, Videokaseta Življenje in kultura v času weimarske republike, Videofon.
Literatura	Kronika 20. stoletja (Dva medija) 1920-29 in 1930-39, Mladinska knjiga 1999; Kronika človeštva, Mladinska knjiga 1996; Iannaccone, Andrea: Devetnajsto stoletje, začetek dvajsetega stoletja, Mladinska knjiga 1998 (Zbirka Človek in čas); Družinska enciklopedija Guinness, Slovenska knjiga 1995; Weber, Novak: Evropa in svet med obema vojnama 1918-39, DZS 1996 (Zbirka 20. stoletje v zgodovinskih virih, besedi in slikah); Knutsen, Torbjorn: Vzpon in propad svetovnih redov, Mladinska knjiga 2001; Enciklopedija Microsoft Encarta; Mc Aleavy, Tony: Modern World History, Cambridge University Press 1998.
Preverjanje in	Ocenjevanje - Kontrolna naloga.

ocenjevanje znanja	Ocenjevanje - Argumentativni spis (esej).
Medpredmetno povezovanje	Državljska vzgoja.
Refleksija učitelja: - kaj mi je pri obravnavi tematskega sklopa uspelo? - kaj moram pri obravnavi tematskega sklopa izboljšati?	
Zabeležke	

Model letne delovne priprave – tematski načrt

Tematski sklop	Slovenci med svetovnimi vojnami
Razred	9.
Število ur (Učne enote-teme)	5+1 (Nastanek meja; Ureditev K SHS; Politična obdobja v državi; Gospodarska in socialna podoba prve Jgoslavije; Ponavljanje in urtjevanje)
Vsebinski cilji	Učenec ve in razume, kako je nastala severna slovenska meja; pozna in razume delovanje generala Rudolfa Maistra in njegovih prostovoljcev; ve, kaj je Koroški plebiscit; da je naša zahodna meja nastala s podpisom Rapalske pogodbe; pozna in razume kako je Vidovdanska ustava uredila politične, socialne in narodnostne pravice prebivalcev K SHS ter položaj kralja; pozna in razume pomembnejše slovenske in jugoslovanske stranke in njihov odnos do državne ureditve.
Procesni cilji (vključujejo tudi proceduralne – metodične cilje)	Ob zemljevidu sklepa o poteku severne in zahodne meje; primerja in utemelji, zakaj so nastali različni mejni predlogi; samostojno preišče vzroke za avstrijsko zmago oz. jugoslovanski poraz na plebiscitu; primerja in utemelji položaj in vlogo slovenskega naroda v A-O in v K SHS (politične pravice; gospodarski položaj; vloga jezika; izobraževanje; kulturno dogajanje); samostojno preišče podobnosti in razlike med slovenskimi političnimi strankami glede njihovega odnosa do centralizma in unitarizma; gospodarskih vprašanj; zavzemanje za kmečko prebivalstvo in delavce.
Pojmi	Koroški plebiscit; general Rudolf Maister; Rapalska pogodba; Vidovdanska ustava; centralizem; unitarizem, Obznana; šestojanuarska diktatura, banovine (Dravska banovina), Univerza v Ljubljani, radio Ljubljana, slovenski film.
Učne oblike	Individualna, dvojiška, skupinska, frontalna.
Učne metode	Delo z viri, delo z zemljevidom, razlaga, pogovor.
Učbeniki, učna sredstva in didaktična gradiva	Predpisani učbeniki in delovni zvezki. Zgodovinski atlas: Zgodovinski atlas, Koraki v času, DZS; Mali zgodovinski atlas, Modrijan. Komplet zgodovinskih prosojnic, Modrijan, Koraki v času – 20. stoletje (prosojnice), DZS, Videofilm Podoba vojaka, Rudolf Maister, general in pesnik (Infomedia3Filming), Videofilm Pričevanje zadnjega Maistrovega borca, Videofon.
Literatura	Slovenska kronika 20. stoletja, Nova revija 1997; Dolenc, Godeša, Gabrič: Slovenska kultura in politika v Jugoslaviji, Modrijan 1999 (Zbirka Zgodovinski viri za srednje šole); Weber, Novak: Slovenci v Državi SHS, Kraljevini SHS in Jugoslaviji 1918-41, DZS 1996 (Zbirka 20. stoletje v zgodovinskih virih, besedi in slikah); Ilustrirana zgodovina Slovencev, Mladinska knjiga 1999; Enciklopedija Slovenije, Mladinska knjiga (ustrezna gesla, ki pojasnujejo pojme); Mikeln, Miloš: Malo zgodovinsko berilo, Založništvo Slovenske knjige 1991.
Preverjanje in ocenjevanje znanja	Preverjanje - Predstavitev skupinskega dela.
Medpredmetno	

povezovanje	
Refleksija učitelja: - kaj mi je pri obravnavi tematskega sklopa uspelo? - kaj moram pri obravnavi tematskega sklopa izboljšati?	
Zabeleške	

Model letne delovne priprave tematski načrt

Tematski sklop	Druga svetovna vojna
Razred	9.
Število ur (Učne enote-teme)	6+1 (Začetek vojne; Vojna do preobrata; Nastajanje in utrjevanje protihitlerjevske koalicije; Odporniška gibanja; Življenje v času vojne; Preobrat in zaključne operacije)
Vsebinski cilji	Učenec pozna in razume bistvene vzroke za začetek druge svetovne vojne; našteje bitke, s katerimi je prišlo do preobrata v vojni; pozna in razume bistvo dogovorov z zavezniških konferenc; pozna in razume pojme: koncentracijsko taborišče, delovno taborišče, odporniško gibanje; ve, kdaj in kako se je končala vojna.
Procesni cilji (vključujejo tudi proceduralne – metodične cilje)	Ob zemljevidu kronološko razvrsti države, žrtve napadov sil tojnega pakta; s pomočjo slikovnega gradiva in pisnih virov sklepa in utemelji, kakšna je bila taktika bojevanja v času 2. sv. vojne in jo primerja s pozicijsko vojno; primerja vojaški načrt Nemčije ob začetku prve in druge svetovne vojne; samostojno preišče dejavnike, ki so bili odločilni za poraz trojnega pakta v vojni; sklepa, kateri medvojni dogovori zaveznikov so najbolj zaznamovali način, kako se je končala vojna, in povojno ureditev - svoje ugotovitve utemelji; sklepa in primerja, kaj so odporniška gibanja v različnih evropskih državah imela skupnega in v čem so se razlikovala; ob slikovnem gradivu in s pomočjo pisnih virov samostojno preišče, kako so nacistične oblasti postopoma uvajale uredbe in odločbe, ki so pripeljale do genocida nad judovskim in romskim prebivalstvom.
Pojmi	Trojni pakt; sile osi; protihitlerjevska koalicija; zahodni zavezniki; totalna vojna; blitz Krieg; preobrat; druga fronta; »udarec v trebuh«; Atlantska listina; Teheranska konferenca; Jaltška konferenca; genocid; holokavst; kolaboracija; atomska bomba; kamikaze; Rdeča armada; odporniško gibanje; koncentracijsko taborišče; delovno taborišče.
Učne oblike	Individualna, dvojiška, skupinska, frontalna.
Učne metode	Delo z viri, delo z zemljevidi, razlaga, pogovor.
Učbeniki, učna sredstva in didaktična gradiva	Predpisani učbeniki in delovni zvezki. Zgodovinski atlas: Zgodovinski atlas, Koraki v času, DZS; Mali zgodovinski atlas, Modrijan. Komplet zgodovinskih prosojnic, Modrijan, Koraki v času – 20. stoletje (prosojnice), DZS, Videokaseta Hitlerjev napad na Evropo, Videofon.
Literatura	Palumbo, Pietro: 20. stoletje, Mladinska knjiga 1998 (Zbirka Človek in čas); Kronika človeštva, Mladinska knjiga 1996; Kronika 20. stoletja (Dva medija) 1940-49, Mladinska knjiga 1999; Weber, Novak: Druga svetovna vojna 1939-45, DZS 1996 (Zbirka 20. stoletje v zgodovinskih virih, besedi in slikah); ur. Sir Basil Liddell Hart: History of the Second World War, Mac Donald & Co. Ltd. 1989; Kingston, Lambert: Kaj pomnijo ljudje, Delavska enotnost 1988 (Zbirka Utrip); Lacomte, Jean-Michele: Teaching about the Holocaust in the 21-st century, Council of Europe 2001; Wiewiorka, Annette: Kako sem hčerki razložila Auschwitz, Cankarjeva založba 2000; Družinska enciklopedija Guinness, Slovenska knjiga 1995; Enciklopedija Microsoft Encarta; Knutsen, Torbjorn: Vzpon in propad svetovnih redov, Mladinska knjiga 2001; Mc Aleavy, Tony: Modern World History, Cambridge University Press 1998; Stoletje svetovnih vojn; Druga svetovna vojna (zbirka treh knjig), Mladinska knjiga; Anatolij Kuznecov: Babji Jar; II. svetovna vojna.

Preverjanje in ocenjevanje znanja	Ocenjevanje - Kontrolna naloga.
Medpredmetno povezovanje	
Refleksija učitelja: - kaj mi je pri obravnavi tematskega sklopa uspelo? - kaj moram pri obravnavi tematskega sklopa izboljšati?	
Zabeležke	

Model letne delovne priprave – tematski načrt

Tematski sklop	Slovenci v času druge svetovne vojne
Razred	9.
Število ur (Učne enote-teme)	6+1 (Začetek vojne v Jugoslaviji; Okupacijski režimi na ozemlju Slovenije; Začetek odpora in razdeljenost Slovencev; Sporadi do kapitulacije Italije; Spopadi po kapitulaciji; Vojni vsakdanjik; Ponavljanje in utrjevanje)
Vsebinski cilji	Učenec ve in razume, zakaj se je začela vojna na ozemlju Jugoslavije; našteje med katere okupatorje je bilo razdeljeno ozemlje Slovenije; pozna bistvene značilnosti življenja Slovencev pod različnimi okupatorji; pozna in razume vlogo OF in razloge za razraščanje napetosti med Slovenci ter organiziranja Osvobodilni fronti nasprotnega tabora; navede odnos zaveznikov do različnih oboroženih skupin v Sloveniji in Jugoslaviji; opredeli in razume vpliv kapitulacije Italije na dogodke v Sloveniji; sklepe Kočevskega zbornice, drugega zasedanja AVNOJ-a in zasednja črnomeljskega parlamenta.
Procesni cilji (vključujejo tudi proceduralne – metodične cilje)	S pomočjo zemljevida sklepa o upravni razdeljenosti Slovencev ob začetku vojne; primerja vse tri okupacijske režime; utemelji trditev, da je pri nas potekala tudi državljanska vojna; s pomočjo slikovnega gradiva in pisnih virov sklepa in utemelji, katera so bila tista vprašanja, ki so Slovence razdelila v dva tabora; s pomočjo pisnih virov sklepa in utemelji, kako se je KP že tekom vojne pripravljala na prevzem oblasti; samostojno preišče in utemelji, katera določila z zasedanj kočevskega zbornice in črnomeljskega zasedanja ter avnojski sklepi so temelj slovenske državnosti.
Pojmi	Aprilska vojna; okupacijski režim; OF; Slovenska zaveza; VOS; Dolomitska izjava; AVNOJ; Kočevski zbor; Črnomeljski parlament; partizansko vojvodstvo, partizani, plava garda, bela garda; MVAC; vaške straže.
Učne oblike	Individualna, dvojiška, skupinska, frontalna.
Učne metode	Delo z zemljevidi, delo z viri, pogovor, razlaga.
Učbeniki, učna sredstva in didaktična gradiva	Predpisani učbeniki in delovni zvezki. Zgodovinski atlas: Zgodovinski atlas, Koraki v času, DZS; Mali zgodovinski atlas, Modrijan. Komplet zgodovinskih prosojnic, Modrijan, Koraki v času – 20. stoletje (prosojnice), DZS.
Literatura	Slovenska kronika 20. stoletja 1941-1995, Nova revija 1997; Ilustrirana zgodovina Slovencev; Mladinska knjiga 1999; Enciklopedija Slovenije, Mladinska knjiga (ustrezna gesla, ki pojasnujejo pojme); Ferenc, Tone: Okupacijski sistemi na Slovenskem 1941-45, Modrijan 1997 (Zbirka Zgodovinski viri za srednje šole); Mikeln, Miloš: Malo zgodovinsko berilo, Založništvo Slovenske knjige 1991; Tone Ferenc: Fašisti brez krinke; Bojan Godeša: Kdor ni z nami, ta je proti nam; izbrana leposlovna literatura z zgodovinsko tematiko – npr. Kocbek, K. D. Kajuh, F. Balantič.
Preverjanje in ocenjevanje znanja	Ocenjevanje - Kontrolna naloga. Ocenjevanje - Argumentativni spis (esej).

Medpredmetno povezovanje	Državlјanska vzgoja.
Refleksija učitelja: - kaj mi je pri obravnavi tematskega sklopa uspelo? - kaj moram pri obravnavi tematskega sklopa izboljšati?	
Zabeleške	

Model letne delovne priprave – tematski načrt

Tematski sklop	Svet po drugi svetovni vojni/Sodobnost
Razred	9.
Število ur (Učne enote-teme)	7+1 (Posledice vojne; Hladna vojna; Blokovsko povezovanje (V,Z, Neuvrščeni); Krizna žarišča; Odjuga; EU in regionalne velesile (2))
Vsebinski cilji	Učenec pozna in razume, kakšne so bile posledice vojne (materialne in človeške izgube); našteje svetovni velesili in njuna bloka; pozna gospodarsko, politično in vojaško povezovanje obeh blokov in poimenovati organizacije, ki nastanejo; zna naštetih nekaj kriznih žarišč; pozna in razume vlogo in pristojnosti OZN; ve in razume, katera velesila je »zmagala« v hladni vojni in kako je ta zmaga vplivala na politično in gospodarsko podobo vzhodne Evrope; pozna pojem EU.
Procesni cilji (vključujejo tudi proceduralne – metodične cilje)	Posledice vojne razvrsti v kategorije po naslednjih kriterijih: politične, gospodarske, družbene; s pomočjo zemljevida sklepa in utemelji, kje je potekala meja med vzhodnim in zahodnim blokom; s pomočjo zgodovinskih virov sklepa in utemelji, zakaj je nastalo gibanje neuvrščenih; krizna žarišča razvrsti po kriteriju bližine Evropi in ZDA in načinu reševanja problema; na osnovi osebnega interesa izbere eno izmed kriznih žarišč, o katerem napiše komentar; primerja vlogo in pristojnosti Društva narodov in OZN; utemelji, zakaj je prišlo do zloma vzhodnega bloka; ob spremljanju aktualnih novic v množičnih medijih oblikuje svoje mnenje o tem, kateri so glavni problemi človeštva, in svoj izbor utemelji.
Pojmi	Hladna vojna; OZN; kolonizacija in dekolonizacija; EGS, EU, EFTA, NATO, Varšavski pakt; Trumanova doktrina; Marshallov plan; pomanjkanje; potrošništvo; blokovska ureditev; neuvrščenost; oboroževalna tekma; perestrojka in glasnost; tranzicija; krizna žarišča.
Učne oblike	Individualna, dvojiška, skupinska, frontalna.
Učne metode	Delo z viri, delo z zemljevidom, pogovor, razlaga.
Učbeniki, učna sredstva in didaktična gradiva	Predpisani učbeniki in delovni zvezki. Zgodovinski atlas: Zgodovinski atlas, Koraki v času, DZS; Mali zgodovinski atlas, Modrijan. Komplet zgodovinskih prosojnic, Modrijan, Koraki v času – 20. stoletje (prosojnice); DZS.
Literatura	Enciklopedija Microsoft Encarta; Kronika 20. stoletja (Dva medija) 1940-49, 1950-59, 1960-69, 1970-79, 1980-89, 1990-99, Mladinska knjiga 2000 in 2001; Knutsen, Torbjorn: Vzpon in propad svetovnih redov, Mladinska knjiga 2001; Nećak, Dušan: Hladna vojna, Modrijan 1999 (Zbirka Zgodovinski viri za srednje šole); Weber, Radonjić, Novak: Utrinki iz svetovne zgodovine 1945-90, DZS 2000 (Zbirka 20. stoletje v zgodovinskih virih, besedi in slikah); Kronika človeštva, Mladinska knjiga 1996; Palumbo, Pietro: 20. stoletje, Mladinska knjiga 1998 (Zbirka Človek in čas); Mc Aleavy, Tony: Modern World History, Cambridge University press 1998; Aleksander Solženicin: Rusija v razsulu; Eric Hobsbawm: Čas skrajnosti, Svetovna zgodovina 1914-1991.
Preverjanje in ocenjevanje	Ocenjevanje - Kontrolna naloga. Ocenjevanje - Argumentativni spis (esej).

znanja	
Medpredmetno povezovanje	Državlјanska vzgoja.
Refleksija učitelja: - kaj mi je pri obravnavi tematskega sklopa uspelo? - kaj moram pri obravnavi tematskega sklopa izboljšati?	
Zabeleške	

Model letne delovne priprave – tematski načrt

Tematski sklop	Slovenci po drugi svetovni vojni
Razred	9.
Število ur (Učne enote-teme)	7+1 (Ukrepi nove oblasti; Življenje v prvih povojnih letih; Tržaško vprašanje; Socialistično samoupravljanje; Življenje v drugi Jugoslaviji; Razpad Jugoslavije; Osamosvojitve; Ponavljanje in utrjevanje)
Vsebinski cilji	Učenec navede ukrepe novih oblasti: volitve s kroglicami, razglasitev FLRJ, odprava večstrankarstva; sodni procesi; plansko gospodarstvo; agrarna reforma; nacionalizacija; odločitev za samosojno obnovo države; pozna oblikovanje zahodne slovenske meje; opredeli in razume glavne značilnosti življenja ljudi v drugi Jugoslaviji; našteje glavne razloge za razpad Jugoslavije; pozna in razume glavne dogodke ob osamosvajanju Slovenije.
Procesni cilji (vključujejo tudi proceduralne – metodične cilje)	Sklepa in utemelji, kako ukrepi novih oblasti vplivajo na politično, gospodarsko in družbeno podobo FLRJ, pa tudi na njen mednarodni položaj; s pomočjo zemljevida sklepa, kje je potekala zahodna meja in jo primerja z mejo med dvema vojnama; utemelji, zakaj je ob začetku 50-ih let v državi bilo vpeljano samoupravljanje; primerja in utemelji ureditev Jugoslavije in držav vzhodnega bloka; primerja in utemelji podobnosti in razlike v življenju ljudi v različnih obdobjih povojnega časa; samostojno preišče in utemelji vzroke razpada Jugoslavije v kontekstu dogajanja v Evropi v 80-ih in na začetku 90-ih let; sklepa, kakšen pomen je imel nastanek samostojne Slovenije za nas in za ostale jugoslovanske narode; svojo ugotovitev utemelji.
Pojmi	FLRJ; delovne brigade; tržaško vprašanje; ADP; spor z Informbirojem; socialistično samoupravljanje; SFRJ; nacionalizacija; denacionalizacija; Kavčičeva Slovenija; dogovorna ekonomija; delegatski sistem; sestop z oblasti; DEMOS; referendum; osamosvojitve; desetdnevna vojna; memorandum; vojne na ozemlju nekdanje Jugoslavije; Daytonski mirovni sporazum.
Učne oblike	Individualna, dvojiška, skupinska, frontalna.
Učne metode	Delo z viri, delo z zemljevidi, pogovor, razlaga.
Učbeniki, učna sredstva in didaktična gradiva	Predpisani učbeniki in delovni zvezki. Zgodovinski atlas: Zgodovinski atlas, Koraki v času, DZS; Mali zgodovinski atlas, Modrijan. Komplet zgodovinskih prosojnic, Modrijan, Koraki v času – 20. stoletje (prosojnice), DZS.
Literatura	Enciklopedija Slovenije, Mladinska knjiga (ustrezna gesla, ki pojasnujejo pojme); Slovenska kronika 20. stoletja 1941-95, Nova revija 1997; Prinčič, Jože: Slovensko gospodarstvo v drugi Jugoslaviji, Modrijan 1997 (Zbirka Zgodovinski viri za srednje šole); Dolenc, Godeša, Gabrič: Slovenska kultura in politika v Jugoslaviji, Modrijan 1999 (Zbirka Zgodovinski viri za srednje šole); Ilustrirana zgodovina Slovencev, Mladinska knjiga 1999, izbrana leposlovna dela z zgodovinsko tematiko npr. Drago Jančar: Egiptovski lonci mesa ...
Preverjanje in ocenjevanje	Preverjanje - Predstavitev skupinskega dela.

znanja	
Medpredmetno povezovanje	
Refleksija učitelja: - kaj mi je pri obravnavi tematskega sklopa uspelo? - kaj moram pri obravnavi tematskega sklopa izboljšati?	
Zabeležke	

